

Propovijed dubrovačkoga biskupa Mate Uzinića
na Memorijalnom groblju u Vukovaru, 18. studenoga 2014.

1. Dan uoči tragedije Vukovara sa zebnjom u srcu i pred neizvjesnim sutra i za Vukovar i za sve nas, slušali smo po prvi put riječi pjesme:

Ima jedan grad oduvijek mi drag
Ima jedan hrast Slavonski
Ima jedan grad svakom srcu drag
Ima jedan div Hrvatski
Vukovar, Vukovar
Stoji dok protiču vode Dunavske
Vukovar, Vukovar
Gori na braniku svoje Hrvatske

2. Zahvaljujem bratu u biskupstvu mons. Đuri Hraniću, đakovačko-osječkom nadbiskupu i metropoliti, na pozivu da predvodim ovo misno slavlje u kojemu ćemo se sa zahvalnošću pred Gospodinom spomenuti svih onih koji su položili života za slobodu ovoga grada. Zajedno s vama ću moliti za duše poginulih branitelja i građana, onih koje smo uspjeli pronaći i identificirati i sahraniti na ovom groblju i onih koji poživaju negdje drugdje, osobito nestalih za čije sudbine i eventualno grobove još ne znamo. Znademo da ima onih koji znaju i koji to ne žele kazati i to nas još više boli. Moliti ćemo i za žive branitelje, osobito invalide, i sve one koji se teško nose s činjenicom da ovaj grad i Domovina nisu postali onakvi o kakvima su sanjali dok su izlagali svoje živote za našu slobodu i još se teže nose s osjećajem da su oni ovom društvu na teret. Ovo ponekad ide tako daleko da se stvara dojam kao da bi bilo bolje da ni njih nema više među nama, da su i oni poginuli branitelji! Zašto su nam mrtvi branitelji junaci, a živi branitelji teret? Molimo i za branitelje u Savskoj koji zbog spomenutog već mjesec dana prosvjeduju, molimo i za hrvatsku Vladu da se otvori dijalogu s njima, da se otvori dijalogu s ovim gradom. Molimo za dijalog, molimo za poniznost. U naše molitve ćemo uključiti i obitelji branitelja i drugih žrtava, sve stradalnike, ovaj grad. Moliti ćemo za sadašnjost i budućnost Vukovara, a i za sadašnjost i budućnost cijele Domovine, koja se zbog naših podjela i nesposobnosti suočavanja s krizom, onom ekonomskom, političkom i osobito duhovnom, ponovo nalazi na rubu provalije.

3. Uvjeren sam da nam u suočavaju sa svim onim što na ovom mjestu pijeteta osjećamo mogu pomoći današnja liturgijska čitanjima sa svojim porukama.

Prva poruka je poruka anđelu Crkve u gradu Sardu, a koju u ovim okolnostima možemo preimenovati u Vukovar: "Znam tvoja djela: imaš ime da živiš, a mrtav si. Budan budi i utvrdi preostatak koji tek što ne umre." O djelima i imenu Vukovara nije potrebno uopće govoriti, ali je potrebno govoriti u ulozi Vukovara u našoj nacionalnoj prošlosti i sadašnjosti, kao i njegovoj važnosti za našu budućnost. Ovo je istovremeno i govor o potrebi da Vukovar konačno prestane biti grad slučaj, a postane ono što je bio u ratu protiv agresije, grad pokretač koji će "utvrditi preostatak koji tek što ne umre." Taj preostatak je ovo naše hrvatsko društvo s našim podjelama i nesposobnostima njihovog nadilaženja. Rješavanje naših problema ovisi o dosta čimbenika, ali prvenstveno o našoj slozi. Naša nesloga, koja bolno dotiče ovaj grad, je ono "a mrtav si." Budemo li i dalje nesložni, budemo li imali potpuno oprečne stavove o našoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, i Vukovar, a i mi s njim će umrijeti! Zato trebamo krenuti u obnovu našeg društva počinjući od Vukovara, grada simbola pobjede u porazu, grada čije ime i značenje ne želimo i ne možemo zaboraviti. Neka nam pred očima budu sinovi i kćeri ovoga grada koji su stali na branik Domovine i koji, kako kaže sveti pisac, "ne okaljaše svojih haljina", pa će zato "odjeveni u bijele haljine" biti "upisani u knjigu života."

4. Druga je poruka izrečena Crkvi u Laodiceji u kojoj bih želio, na tragu rečenog, prepoznati poruku upućenu našoj hrvatskoj Domovini, ali i Katoličkoj Crkvi u njoj, odnosno nama vjernicima: "Znam tvoja djela: nisi ni studen ni vruć. O da si studen ili vruć! Ali jer si mlak, ni vruć ni studen, povratit ću te iz usta. ... Ja korim i odgajam one koje ljubim. Revan budi i obrati se!" Kad je riječ o našoj Domovini onda se ova poruka odnosi prije svega na to da trebamo jasno ustrajavati na tome da se ne izjednačava žrtva i agresor, ali i da se osudi svaki zločin bez obzira tko ga je počinio i kazne oni koji su ga počinili, a ne etiketiraju branitelji koji su časno i pošteno svoj život stavili na branik domovine. Ima u našem pristupu našoj nacionalnoj prošlosti, uključujući i ono što se

dogođalo ovdje u Vukovaru, previše mlakosti, neodlučnosti u onom reći istinu bez obzira na sve. Istina ne može i ne smije biti prešućena. Istina ozdravlja! Zato su u krivu oni koji misle da će istina povećavati i obnoviti mržnju. Dapače, prešuti li se istina u ime lažnog mira i suživota, koji tad zapravo niti ne postoje nego se samo zavaravamo da postoje, povijest će se ponoviti. Kad je riječ o nama katolicima i Katoličkoj Crkvi onda je tu u pitanju oprost bez kojega je naše kršćanstvo mlako, ali i aktualno Gospodinovo upozorenje: "Ja korim i odgajam one koje ljubim. Revan budi i obrati se!" Znam da bi oprost trebala prethoditi pravda, a da ovdje nema pravde. Ali isto tako znam da smo kao vjernici pozvani opraštati i kad nas pogađa nepravda. Kršćansko opraštanje nije nijekanje nepravde, nije uljepšavanje zločina koji se dogodio, ali nije niti iščekivanje da zločinci priznaju krivnju i isprave nepravdu. Budemo li na njih čekali, nikad nećemo oprostiti! A u opasnosti smo da se pretvorimo u njih! Kršćansko opraštanje, i kad nema pravde, znači ne uzeti odmazdu u svoje ruke nego moliti Boga da onaj tko je počinio zlo uvidi zlo koje je počinio i krene putem obraćenja. Samo tako nećemo i sami postati onakvi kakvi su oni kojima trebamo oprostiti, a postati ćemo sposobni za ljubav koja uključuje čak i neprijatelje.

5. Postoji i treća poruka u današnjim liturgijskim čitanjima. Ta poruka je upućena Zakeju u kojemu želim prepoznati sve one koji su izazvali agresiju na ovaj grad, počinili genocid i zločine ili su u to uvučeni, ali i one koji su to nijekali i nastavljaju nijekati. Nadam se da će i oni negdje pronaći svoju "smokvu" i da će i do njih doprijeti Gospodinov poziv: "Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući." Susret Zakeja i Gospodina izazvao je neophodnu katarzu, raskid i osudu zla koje je Zakej činio i njegovo obećanje: "Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko." Ovo je pravda bez koje može biti oprosta, ali ne može biti pomirenja! Oni koji su izvršili agresiju i počinili genocid i zločine, nažalost još uvijek nisu spremni biti Zakej koji se obratio, nego ustrajavaju u onom biti Zakej prije obraćenja. Evo zašto ćirilica u Vukovaru nema samo značenje pisma, nego i dalje nastavlja označavati agresore i zločince koji se ni dan danas nisu suočili s onim što su napravili ovom gradu i njegovim ljudima! Molimo da se

obrate, da se dogodi susret Zakeja agresora i Isusa Krista. Zakej agresor treba čuti Isusov poziv da boravi u njegovom domu, priznati što je učinio i obećati da će, onoliko koliko je moguće, popraviti to što je učinio. Dobar početak bi bio da kaže što se dogodilo s onima koje još brojimo kao nestale. Inače se ne može dogoditi, makar bismo mi to kao kršćani željeli, ono što nam je predlagao sv. Ivan Pavao II. u Zagrebu 1994., kad nas je kroz simboliku dviju rijeka koje se susreću pozvao na susret i suradnju. Te njegove riječi su poruka evanđelja Isusa Krista prevedena u naše vrijeme i naše okolnosti. Bez našeg usklađivanja s tim, sve će ostati kao do sada, a ovo što imamo nije dobro. Nije uopće dobro što carinik Zakej i dalje razmišlja kako opljačkati i ukloniti susjede, i što susjedi i dalje zaziru od Zakeja. I nije dobro što i dalje svatko ima svoje škole, svoje kafiće, svoje društvo, ali i što svi imamo njihove škole, njihove kafiće, njihovo društvo i, dakako, što svi i dalje imamo svoje neprijatelje, a onda se to pretvori u naša i njihova groblja.

6. Draga braćo i sestre!

U Svetištu Gospe od Milosrđa u Dubrovniku, na pokrajnom oltaru posvećenom sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću, napisane su riječi sv. Leopolda: "Bog je liječnik i lijek!"

Danas smo u vjeri okupljeni s "teškim križem cijele jedne nacije" i sa svojim osobnim križevima i ranama, ali i s povjerenjem u Božju ljubav i njegovo beskrajno milosrđe. "Bog je liječnik i lijek" koji pridiže naša klecava koljena i vida naše rane! Pristupimo njegovom euharistijskom stolu, nahranimo se na ovoj gozbi ljubavi i vratimo se svojim kućama ohrabreni i odlučniji u zauzimanju za dobrobit naše Domovine i našega naroda! Otvorimo mu svoja srca, da ih oplemeni i ispuni ljubavlju, dobrotom i praštanjem! Jer, kako zapisa naš hrvatski pjesnik Antun Gustav Matoš, iz susjednog Tovarnika, "dok je srca bit će i Kroacije." Ali srca koje vjeruje, ljubi i nada se, srca koje moli i koje je spremno na žrtvu i obraćenje! Takvo srce su imali vukovarski branitelji! Takvo srce imali su i imaju i svi drugi istinski branitelji! Za takvo srce molimo danas ovdje u Vukovaru! A Marija, rajska Djeva, Kraljica Hrvata, naša majka, naša zora zlata, neka nam danas i u sve dane našega života bude Zagovornicom.